

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Mobil Okuryazarlık Becerilerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Turkish Teacher Candidates' Mobile Literacy Skills

DOI: 10.38155/ksbd.1594251

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
30/11/2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
24/04/2025

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
23/06/2025

**KARADENİZ SOSYAL
BİLİMLER DERGİSİ**

Nihat KAVAN
Millî Eğitim Bakanlığı
nihatkavan@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4872-1002

Prof. Dr. Bünyamin SARIKAYA
Muş Alparslan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bölümü
b.sarikaya@alparslan.edu.tr
ORCID: 0000-0002-8393-7127

Etik Kurul Beyanı: Bu araştırmanın yürütülebilmesi için Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 13/11/2023 tarih ve 116953 belge sayısı ile etik kurul onayı alınmıştır.

*Kavan, N., Sarıkaya, B. (2025). Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin değerlendirilmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(32), 70-85.

Öz

Mobil teknolojilerin dili kullanma becerileri üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Özellikle bu teknolojilerde Türkçenin zaman zaman yanlış ve özensiz kullanımı göze çarpmaktadır. Dolayısıyla çocuklara Türkçenin doğru kullanımını aktaracak, anlatacak ve öğretecek Türkçe öğretmeni adaylarının bu beceriye yönelik düzeylerinin bilinmesi önemlidir. Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerini değerlendirmektir. Araştırmada, nicel araştırma yönteminin betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi Türkçe öğretmenliği bölümünde okumakta olan 160 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklemin seçiminde basit tesadüfi örnekleme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak 2 alt boyut ve 20 maddeden oluşan Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği kullanılmıştır. Veriler, SPSS paket programı ile analize tabi tutulmuştur. Veri analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Araştırma bulguları sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin “yüksek” düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık düzeyleri, cinsiyet açısından erkek öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Sınıf düzeyi, mobil öğrenmede en fazla kullanılan araç, mobil cihazları en fazla kullanım amaçları ve günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresi değişkenleri açısından ise anlamlı fark bulunmamıştır. Mobil okuryazarlık becerisi ile ilgili kuramsal ve uygulamaya dayalı nitelikli çalışma sayısının artırılması önemlidir. Bunun yanı sıra genelde öğretmenlerin, öğretmen adaylarının özelde ise Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri ile ilgili uygulamaya dayalı çalışmaların yapılması alana katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: E-Okuma, Mobil, Okuryazarlık, Öğretmen Adayları, Türkçe Öğretmenleri.

Abstract

The aim of this study is to evaluate the mobile literacy skills of prospective Turkish teachers. In the study, descriptive survey design of quantitative research method was used. The sample of the study consists of 160 pre-service teachers studying in the department of Turkish language teaching at the faculty of education of a state university. Simple random sampling technique was used in the selection of the sample. Mobile Literacy Scale for Adults consisting of 2 sub-dimensions and 20 items was used as the data collection tool of the study. The data were analyzed with SPSS package program. Parametric tests were used in data analysis. As a result of the research findings, it was determined that Turkish teacher candidates' mobile literacy skills were at a “high” level. The mobile literacy levels of pre-service teachers showed a significant difference in favor of male pre-service teachers in terms of gender. No significant difference was found in terms of grade level, the most used tool in mobile learning, the purpose of using mobile devices the most, and the average daily mobile device usage time variables. It is important to increase the number of theoretical and practical studies on mobile literacy skills. In addition, conducting practice-based studies on the mobile literacy skills of teachers in general and Turkish teacher candidates in particular can contribute to the field.

Keywords: E-Reading, Literacy, Mobile, Teacher Candidate, Turkish Teacher.

Giriş

Teknolojinin hızlı bir şekilde geliştiği çağımızda beraberinde getirdiklerine ayak uydurmaya çalışmak önemlidir. Çünkü bu gelişmeler hayatın her alanını etkilemektedir. Buna paralel olarak bireylerin de kendilerini geliştirmeleri ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri gerekmektedir. Nitekim Güneş'e (2019) göre gelişen teknolojiyi takip edememek ve böylesine önemli bir çağda bunu yakalayamamak; dünyadaki çoğu önemli şeyi kaçırmak demektir.

Teknolojik gelişmelerin derinden etkilediği alanlardan biri de eğitimidir. Eğitimde özellikle bu açıdan hayatı ve gelişmeleri okumak bağlamında ön plana çıkan temel kavramlardan biri “okuryazarlık”tır. Oddsdóttir vd. (2022) okuryazarlığı eğitimin doğası ve bir parçası olarak nitelendirmekte ve bu kavramın uzun zamandır dünyada tartışıldığını belirtmektedir. Alan yazınında bu kavrama farklı şekillerde bakan araştırmacılar bulunmaktadır. Örneğin Lankshear ve Knobel (2008) bu kavrama yüklenen anlamların tarihsel süreçte değişiklik gösterdiğini ve bunun sebebinin de yaşanan sosyokültürel değişimler olduğunu ifade etmektedir. Castles vd. (2018) bu kavrama yüklenen anlamları “okuma savaşları” olarak adlandırmaktadır.

Okuryazarlık, sadece yazılı metinleri okuyup analiz etmek değil; birçok alanda bilgi sahibi olmaktır (Erdem ve Eğmir, 2018). Okuryazarlık bir toplumun sosyal ve kültürel temellerini, kimliklerini ve düşünce dünyasını bilmektir (Ellis ve Smith 2017). Öte yandan o toplumun anlama, kendini ifade etme ve iletişim kurma becerilerini de değerlendirmektir (Perry, 2012; Pressley ve Allington 2015; Tompkins, 2013). Okuryazarlık, çeşitli özel alanlarda gerekli olan beceri ve yeterliliklere sahip olmakla sınırlı değildir (Erişti ve Erdem, 2017). Aynı zamanda bu beceri sosyal, teknolojik ve ekonomik etkenlerden bağımsız düşünülmemelidir (Kress, 2003). Benzer şekilde Pressley ve Allington (2015) da okuryazarlığın bütüncül doğasına ve sosyokültürel köklerine odaklanmadan, okuryazarlık tanımının ve okuryazarlık eğitiminin hedeflerinin belirlenmesinin zor olduğunu belirtmektedir. Bütün bu bilgilerden hareketle “sosyal ve kültürel değişimlere göre değişen ve gelişen okuryazarlık sürecinin; belirli türdeki metinleri ve eserleri okumak, yorumlamak ve üretmek için bilgi ve becerileri edinmeyi ve bireyin kültürüne ve toplumuna tam anlamıyla katılması için kapasitelerini geliştirmeyi kapsadığı” söylenebilir (Kellner ve Share, 2005).

Okuryazarlık becerilerinden biri de mobil okuryazarlıktır. Mobil kavramı, alan yazınında farklı şekillerde tanımlanmıştır. Mobil kelimesi Latince kökenli olup hareketli olan,

taşınabilir olan anlamına gelen “mōbilis” kelimesinden gelmektedir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2024). Aynı zamanda günümüzde cep telefonları ve tablet gibi cihazlardan önce gelen bir sıfat anlamı da bulunmaktadır (Oxford Learner’s Dictionaries, 2021; Akt., Aydemir ve Şen, 2021). Mobil okuryazarlık kavramı ise mobil cihazların taşınabilir olması özelliği ile bütünleşmiştir. Çünkü mobil cihazlarda bilgi aramak, durağan ve kontrollü bir şekilde değil; tesadüfen, karışık ve kontrolsüz bir şekilde olmaktadır. Öte yandan mobil teknolojiler, donanım ve tasarım açısından şahsi bilgisayarlar kadar güçlü olmayabilir. Şahsi bilgisayarlardaki bazı karışık ve üst düzey yazılımların mobil cihazlarda çalışması şimdilik mümkün gözükmemektedir. Bunun yanı sıra mobil bilgi arayışı daha kısa sürede gerçekleşebilmektedir (Vatansever, 2017).

Mobil okuryazarlık, mobil erişimli bir dünyada nitelikli ve yararlı bilgiye ulaşma ve mobil cihazlar vasıtasıyla bilgi üretme becerilerinin bütünüdür (Librarian, 2011). Barden’a göre (2019) mobil okuryazarlık, mobil dijital teknolojiler aracılığıyla metinlerde ve uygulamalarda yazılı ya da sembolik unsurların kullanılması ve değerlendirilmesidir. Aydemir ve Şen (2021: 321) ise “mobil teknolojileri tanımak, ihtiyaç duyulan mobil teknolojiyi seçmek ve kullanmak için gerekli olan bilgi ve beceriler” şeklinde tanımlamıştır. Mobil okuryazarlık, temel okuryazarlık becerileri kadar önemlidir ve bu becerinin hayat boyu sürmesi için şimdiki ve gelecek nesillerin bu beceriye sahip olmaları gerekir (Parry, 2011). Bu bağlamda Ion’a (2015) göre mobil okuryazarlığın “temel beceriler”, “gelişmiş beceriler”, “çok gelişmiş beceriler” olmak üzere üç seviyesi bulunmaktadır. Ion (2015) hayat boyu sürecek eğitimde bu seviyelerin sırayla kullanılması gerektiğini belirtmektedir.

Alan yazınında özellikle öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye yönelik tutumlarını/becerilerini ele alan çalışmalar yapılmıştır. Turgut ve Akdemir (2019) çalışmalarında öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada veriler bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinin sınıf, sosyal bilgiler, okul öncesi, ilköğretim matematik, Türkçe ve zihinsel engelliler öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 1004 öğretmen adayından elde edilmiştir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye ilişkin tutumlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Güzel ve Elkıran’ın (2021) Türkçe öğretmeni adaylarının mobil öğrenmeye yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmalarında katılımcıların mobil öğrenme tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu ve mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, akademik başarı, yıllık ortalama kitap okuma ve günde ortalama internette geçirilen süre değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediğini belirlemişlerdir.

Yokuş (2016) eğitim fakültesi öğrencilerinin mobil öğrenmeye ilişkin görüşlerini incelediği çalışmasında eğitim fakültesi öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı olumlu görüşlere sahip olduklarını ve mobil öğrenmenin etkili bir yöntem olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada ayrıca üniversite öğrencilerinin genel mobil kullanım davranışları incelenmiş ve öğrencilerin mobil cihazları sosyal ve eğlence amaçlı daha fazla kullandıkları ön plana çıkmıştır.

Gökbulut ve Kılıç (2022) lise öğrencilerinin mobil öğrenme hazırbulunuşluk düzeylerini inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin mobil öğrenme hazırbulunuşluklarının cinsiyet faktörü bağlamında erkekler lehine anlamlı bir fark gösterdiğini; okul türü ve sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farka ulaşılmadığını; günlük 3-7 saat ve üzeri internet kullanan öğrencilerin mobil öğrenme hazırbulunuşluk düzeylerinin günlük 0-2 saat arasında olan öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Teknolojinin gelişmesi ve bunun paralelinde mobil cihazların kullanımının artmasıyla mobil okuryazarlık becerisine olan gereksinim de artmaktadır (Karalı vd., 2023). Bu bağlamda alan yazınında mobil okuryazarlık becerisi ile ilgili araştırma sayısının artması önemlidir. Alan yazınında okuryazarlık kavramı, önemi ve türleri ile ilgili birçok çalışma (Alvermann ve Hagood, 2000; Banaz, 2024; Barton ve Hamilton, 1998; Bayrakçı, 2019; Brandt ve Clinton, 2002; Cope ve Kalantzis, 2000; Ergüney, 2017; Kıyıcı, 2008; Kinzer, 2010; Lankshear ve Knobel, 2008; Luke, 2003; Prior vd., 2016; Sarıkaya, 2024; Türkben ve Satılmış, 2022; Üstündağ, Güneş ve Bahçıvan, 2017) bulunmaktadır. Ancak alan yazınında Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin ele alındığı herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Mobil teknolojilerin dili kullanma becerileri üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Özellikle bu teknolojilerde Türkçenin zaman zaman yanlış ve özensiz kullanımı göze çarpmaktadır. Dolayısıyla çocuklara Türkçenin doğru kullanımını aktaracak, anlatacak ve öğretecek Türkçe öğretmeni adaylarının bu beceriye yönelik düzeylerinin bilinmesi önemlidir. Yukarıda verilen alan yazını çalışmalarında bu bağlamda mobil okuryazarlığa yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma bu yönleriyle ilgili çalışmalardan ayrılmaktadır. Çalışmanın bu yönleriyle alanda bulunan boşluğa katkı sunması hedeflenmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerini değerlendirmektir. Araştırmanın amacından hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri hangi düzeydedir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri, mobil öğrenmede en fazla kullanılan araca göre farklılaşmakta mıdır?
5. Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri, mobil cihazları en fazla kullanım amacına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresine göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nicel araştırma yönteminin betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Tarama deseni çalışmanın doğasına müdahale etmeden çalışmayı kendi doğal koşulları içinde, herhangi bir etkide bulunmadan, değişiklik yapmadan bir durumu, olayı veya nesneyi tanımlamaya çalışmaktadır (Creswell, 2020). Tarama deseni birim sayısının fazla olduğu evren hakkında genel bir kanıya ulaşmak için evrenden veya belli bir bölümünden alınan örneklem grubu üstünde çalışılmasını, araştırma yapılmasını sağlayan araştırma desendir (Karasar, 2022). Bu araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık becerileri hakkında genel bir kanıya varmaya varmak ve öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık becerilerini betimlemek için betimsel tarama deseni seçilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Muş Alparslan Üniversitesinde okumakta olan 14241 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2023-2024 eğitim öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesinin eğitim fakültesi Türkçe öğretmenliği bölümünde okumakta olan 160 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Evren ve örneklem ait bilgiler üniversitenin resmî internet sitesinde yer alan verilerden alınmıştır. Örneklemen seçiminde basit tesadüfî örneklem tekniği kullanılmıştır. Bu tür örneklemede evrendeki her birimin örnekleme seçilmede eşit ve bağımsız olma olasılığı vardır (Balci, 2018). Ayrıca bu yöntemin temel özelliği, örneklemin evreni temsil etme gücünün yüksek olmasıdır (Büyükoztürk vd., 2018). Örneklem ilişkili veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Öğretmen adaylarına ait demografik veriler

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kız	117	73,1
	Erkek	43	26,9
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	45	28,1
	2. Sınıf	42	26,3
	3. Sınıf	35	21,9
	4. Sınıf	38	23,8
Mobil Öğrenmede En Fazla Kullanılan Araç	Bilgisayar	32	20,0
	Telefon	128	80,0
Mobil Cihazları En Fazla Kullanım Amacı	Araştırma	32	20,0
	Eğlence	51	31,9
	İletişim	77	48,1
	1 Saat ve Altı	8	5,0
Günlük, Ortalama Mobil Cihaz Kullanım Süresi	2-3 Saat Arası	58	36,3
	4-5 Saat Arası	66	41,3
	6 Saat ve Üstü	28	17,5

Tablo 1 incelendiğinde örneklemi oluşturan öğretmen adaylarının çoğunun (n=117) kız olduğu; öğretmen adaylarının en fazla 1. sınıf (n=45) düzeyinde öğrenim gördüğü; öğretmen adaylarının mobil öğrenmede en fazla telefon (n=128) kullandığı; öğretmen adaylarının mobil cihazları en fazla iletişim (n=77) amacıyla kullandığı; öğretmen adaylarının günlük, ortalama mobil cihaz kullanım süresinin 4-5 saat arasında (n=66) olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı olarak Karalı, Aydemir, Şen ve Kaya (2023) tarafından geliştirilmiş olan “Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği 2 alt boyut ve 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin “Temel Beceriler” alt boyutunda 9 madde, “İleri Düzey Beceriler” alt boyutunda 11 madde bulunmaktadır. Ölçek maddeleri beşli likert türünde olup “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklindedir. DeVellis’e (2014) göre ölçme araçlarının güvenirlik belirleme yollarında en fazla kullanılan ölçme araçlarından birisi Cronbach Alfa güvenirlik katsayısıdır. Bu araştırmanın verilerinden elde edilen Cronbach’s Alpha güvenirlik değeri .898 olarak tespit edilmiştir. Özdamar (1999; Akt., Tavşancıl, 2014: 29) Cronbach Alfa güvenirlik katsayısının değerlendirilmesinde 0,80 ile 1 aralığındaki değerlerin yüksek derecede güvenilir olduğunu belirtmiştir. “Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği”nden elde edilen güvenirlik değerlerinin .80’nin üzerinde olması ölçek ölçümlerinin ve yapılan bu uygulamadan elde edilen ölçümlerin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini elde etmek için “Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır. “Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği”ni kullanmak için Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurul izni alınmıştır. Veri toplama aracı Google Formlar’da hazırlanmıştır. Google Formlar’da veri toplanması zaman ve maliyet açısından daha elverişli olduğu için bu yol izlenmiştir. Ayrıca toplanan veriler doğrudan dijital ortamda biriktiği için analiz süreci daha kolay olmaktadır. Veri toplama aracı iki bölüm olarak hazırlanmıştır. İlk bölümde araştırmaya katılacak öğrencilere ait demografik verileri elde etmek için “Kişisel Bilgi Formu” yer almaktadır. İkinci bölümde ise 20 maddeden oluşan ölçek formu yer almaktadır. Uygulama öncesinde öğretmen adaylarına araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Daha sonra Google Formlar bağlantısı öğrencilerle paylaşılmıştır. Araştırmada gönüllülük esas alınmıştır ve araştırmaya katılan öğrencilerden özel bilgiler talep edilmemiştir.

Verilerin Analizi

Öğretmen adayları tarafından doldurulan formlar, araştırmacılar tarafından incelenerek SPSS 26.00 paket programı ile analize tabi tutulmuştur. Toplanan verilerde hangi analizlerin kullanılacağını tespit etmek için verilerin normallik analizlerine bakılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği, Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerlerine bakılarak incelenmiştir. Analiz sonucunda “Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği”nin geneline ilişkin normallik testi sonuçlarına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2: Normallik analizi değer aralıkları

Ölçek	N	$\bar{X}$	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Mobil Okuryazarlık Ölçeği	160	3,7591	3,7500	-.096	.653

Hair vd.ne (2019) göre çarpıklık ve basıklık değerleri ± 1 arasında değer alıyorsa bu durum verilerin normal dağılım gösterdiği anlamına gelmektedir. Tablo 2’de yer alan çarpıklık değerinin -.096, basıklık değerinin .653 olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Bu sebeple verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Veri analizi aşamasında betimsel analizlerin yanı sıra bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır. Analizlerde ortaya çıkan anlamlı farklılıkların etki büyüklüğünü hesaplamada t-testi için Cohen’s *d*, ANOVA için eta kare (η^2) değerleri hesaplanmıştır. Öğretmen adaylarının puanlarına ait ortalamaları yorumlamak için grup genişlik değerleri hesaplanmıştır. Ölçekler beşli likert türünde olduğu için genişlik değeri $4/5=0,80$ olarak esas alınmıştır (Tekin, 2002).

Buna göre 1,00-1,80 aralığı “çok düşük”; 1,81-2,60 aralığı “düşük”; 2,61-3,40 aralığı “orta”; 3,41-4,20 aralığı “yüksek”; 4,21-5,00 aralığı “çok yüksek” olarak yorumlanmıştır.

Bulgular

Öğretmen Adaylarının Mobil Okuryazarlık Becerileri Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri hangi düzeydedir?” sorusuna ilişkin betimsel analiz bulguları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Yetişkinlere yönelik mobil okuryazarlık ölçeği betimsel analiz bulguları

S	Maddeler	$\bar{X}$	SS	Düzye*
1	M1	3,34	.889	Orta
2	M2	3,17	1,123	Orta
3	M3	3,30	1,063	Orta
4	M4	3,82	.768	Yüksek
5	M5	3,28	.990	Orta
6	M6	3,36	.928	Orta
7	M7	3,64	.835	Yüksek
8	M8	3,49	.861	Yüksek
9	M9	3,45	.823	Yüksek
10	M10	3,18	1,098	Orta
11	M11	3,48	.990	Yüksek
12	M12	4,16	.672	Yüksek
13	M13	4,10	.779	Yüksek
14	M14	4,09	.713	Yüksek
15	M15	4,26	.659	Çok Yüksek
16	M16	4,13	.733	Yüksek
17	M17	4,18	.672	Yüksek
18	M18	4,33	.758	Çok Yüksek
19	M19	4,18	.714	Yüksek
20	M20	4,26	.773	Çok Yüksek
Ölçeğin Tamamı		3,75	.498	Yüksek

*Tekin, 2002

Tablo 3’te yer alan “Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği”nin betimsel analiz sonuçları incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının ölçeğin tamamına ilişkin aritmetik ortalamaları 3,75 olarak hesaplanmıştır. Bu ortalama Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin “Yüksek” düzeyde olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık becerilerine ilişkin ölçek maddeleri incelendiğinde en yüksek ortalamanın “Mobil cihazlar aracılığıyla alışveriş yapabilirim.” ($\bar{X}$ =4,33) maddesine ait olduğu; en düşük ortalamanın ise “Yeni bir cihaz kullanırken desteğe ihtiyaç duymam.” ($\bar{X}$ =3,17) maddesine ait olduğu görülmektedir.

Cinsiyete İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemini oluşturan “Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin t-testi analizi bulguları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Cinsiyete ilişkin t-testi analizi bulguları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	SD	T	p	Cohen’s d
Kız	117	3,68	.474	158	-3,184	.002	.056
Erkek	43	3,96	.513				
Toplam	160						

Tablo 4 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı fark bulunmuştur [$t_{(158)} = -3,184$; $p < .01$]. Bulunan bu fark erkek öğretmen adaylarının lehinedir. Bu farkın etki büyüklüğü incelendiğinde etki büyüklüğünün küçük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Elde edilen anlamlı bu fark erkek öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin kız öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemini oluşturan “Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin ANOVA analizi bulguları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Sınıf düzeyine ilişkin ANOVA analizi bulguları

Düzye	N	$\bar{X}$	SS	Varyans Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	η^2	Anlamlı Fark
1. Sınıf	45	3,69	.477	Gruplar Arası	1,577	3	.526				
2. Sınıf	42	3,65	.527	Grup İçi	37,973	156	.243	2,159	.095	-	Yok
3. Sınıf	35	3,81	.469	Toplam	39,549	159					
4. Sınıf	38	3,90	.494								
Toplam	160	3,75	.498								

Tablo 5 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı fark bulunmamıştır [$F_{(3,156)} = 2,159$; $p > .05$]. Elde edilen bu bulgu mobil okuryazarlık becerisi üzerinde sınıf düzeyinin etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Mobil Öğrenmede En Fazla Kullanılan Araca İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemini oluşturan “Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri, mobil öğrenmede en fazla kullanılan araca göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin t-testi analizi bulguları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: En fazla kullanılan araca ilişkin t-testi analizi bulguları

Araç	N	$\bar{X}$	SS	SD	T	p	Cohen’s d
Bilgisayar	32	3,84	.536				
Telefon	128	3,73	.488	158	1,054	.293	-
Toplam	160						

Tablo 6 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde mobil öğrenmede en fazla kullanılan araç değişkeni açısından anlamlı fark bulunmamıştır [$t_{(158)} = 1,054$; $p > .05$]. Elde edilen bu bulgu mobil okuryazarlık becerisi üzerinde mobil öğrenmede en fazla kullanılan aracın etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Mobil Cihazları En Fazla Kullanım Amacına İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemini oluşturan “Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri, mobil cihazları en fazla kullanım amacına göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin ANOVA analizi bulguları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: En fazla kullanım amacına ilişkin ANOVA analizi bulguları

Amaç	N	$\bar{X}$	SS	Varyans Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	η^2	Anlamlı Fark
Araştırma	32	3,72	.562	Gruplar Arası	1,442	2	.721				
Eğlence	51	3,89	.506	Grup İçi	38,107	157	.243	2,971	.054	-	Yok
İletişim	77	3,68	.450	Toplam	39,549	159					
Toplam	160	3,75	.498								

Tablo 7 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde mobil cihazları en fazla kullanım amacı açısından anlamlı fark bulunmamıştır [$F_{(3,156)} = 2,971$; $p > .05$]. Elde edilen bu bulgu mobil okuryazarlık becerisi üzerinde mobil cihazları en fazla kullanım amacının etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Günlük Ortalama Mobil Cihaz Kullanım Süresine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt problemini oluşturan “Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresine göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin ANOVA analizi bulguları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresine ilişkin ANOVA analizi bulguları

Süre	N	$\bar{X}$	SS	Varyans Kaynağı	KT	SD	KO	F	p	η^2	Anlamlı Fark
1 Saat ve Altı	8	3,51	.597	Gruplar Arası	.667	3	.222				
2-3 Saat Arası	58	3,74	.526	Grup İçi	38,882	156	.249				
4-5 Saat Arası	66	3,80	.432	Toplam	39,549	159		.893	.446	-	Yok
6 Saat ve Üstü	28	3,73	.559								
Toplam	160	3,75	.498								

Tablo 8 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresi açısından anlamlı fark bulunmamıştır [$F_{(3,156)} = .893$; $p > .05$]. Elde edilen bu bulgu mobil okuryazarlık becerisi üzerinde günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresinin etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri incelenmiştir. Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin “yüksek” düzeyde olduğu belirlenmiştir. Teknolojinin her gün hızla geliştiği bu çağda Türkçe öğretmeni olmaya aday bu bireylerin mobil okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması kayda değerdir. Alan yazınında Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır. Bu da çalışmanın sınırlılığını göstermesi bakımından önemlidir. Ancak konu kapsamına yakın çalışmalar bulunmaktadır. Güzel ve Elkıran’ın (2021) çalışmalarında Türkçe öğretmeni adaylarının mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pruet vd. (2016) de çalışmalarında mobil öğrenmeye ilişkin tutumların olumlu yönde olduğunu belirlemiştir. Turgut ve Akdemir’in (2019) çalışmasında da öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının genel olarak “olumlu” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Afful ve Boateng (2023) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuç elde edilmiştir. Konu kapsamında alan yazınında yapılan çalışmalarda bu okuryazarlık becerisiyle ilgili katılımcıların düzeylerinin yüksek olması önemli bir göstergedir. Mobil teknolojinin çağın tamamını etkilediği düşünüldüğünde bunun okuryazarlık bağlamında da olumlu olmasının önemli bir sonuç olduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı fark bulunmuştur. Erkek öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık düzeyleri, kadın öğretmen adaylarının düzeylerinden daha yüksektir. Vatansever (2017) çalışmasında erkeklerin mobil okuryazarlık düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Güzel ve Elkıran’ın (2021) çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının mobil öğrenmeye

yönelik tutumlarında cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı fark bulunmamıştır ancak erkek öğretmen adaylarının puanları daha yüksek bulunmuştur. Al-Emran, Elsherif ve Shaalan (2016), Çıtak ve Akman (2023) ile Turgut ve Akdemir (2019) çalışmalarında da benzer sonuca ulaşılmıştır. Erkek öğretmen adaylarının mobil okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olmasının erkeklerin mobil teknolojilere daha hâkim oldukları, farklı mobil teknolojilerini kullanmalarından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Mobil okuryazarlık düzeyleri en yüksek olan sınıfların 3 ve 4. sınıflar olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin mobil okuryazarlık düzeylerinin de arttığını göstermektedir. Gökbulut ve Kılıç (2022) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuca ulaşılmış ve sınıf düzeyi bağlamında anlamlı bir sonuca ulaşılmamıştır. İlgili çalışmada da son sınıf öğrencilerinin ortalama puanları daha yüksek bulunmuştur. Araştırma sonucunu destekleyen bir başka çalışmada ise Çetin, Çalışkan ve Menzi (2012) üniversite öğrencilerinin sınıf seviyelerinin arttıkça teknolojik yeterliklerinin de arttığını tespit etmiştir. Kurnaz (2010) çalışmasında öğrencilerin mobil öğrenme becerilerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Demir (2023) ise çalışmasında sınıf değişkeni bağlamında anlamlı farklılığa ulaşmıştır.

Mobil okuryazarlık becerisinde ve mobil öğrenmedeki araçlar, herhangi bir güç kaynağına ve yere bağlı olmadan taşınabilir özellikteki cihazlardır. Bu mobil cihazların yer ve zamana bağlı olmama özelliklerinden kaynaklanmaktadır (Jason, 2007). Çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde mobil öğrenmede en fazla kullanılan araç değişkeni açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuç, mobil okuryazarlık becerisi üzerinde mobil öğrenmede en fazla kullanılan aracın etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde, mobil cihazları en fazla kullanım amaçları açısından anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Öğretmen adaylarının mobil cihazları kullanım amaçları “araştırma”, “eğlence” ve “iletişim” kavramları bağlamında değerlendirilmiştir. Buna göre mobil okuryazarlık becerisinde, mobil araçları “eğlence” amaçlı kullanan adayların puanları en yüksek bulunmuştur. Ancak bu veri, anlamlı farkın oluşmasına yetmemiştir. Oysa yarının nesillerini yetiştirecek öğretmen adaylarının bu alt boyutlarda en yüksek puana “araştırma” ve “iletişim” alt boyutlarında ulaşması beklenmektedir. Heflin, Shewmaker ve Nguyen (2017) çalışmalarında mobil cihaz kullanımının sınıf ortamında mobil öğrenmeye yönelik tutumu olumlu yönde geliştirdiğini ancak etkileşimi azalttığını belirlemiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinin günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Buna göre Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerilerinde günlük ortalama mobil cihaz kullanım süresi açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Günlük 1 saatten daha az mobil cihaz kullananların mobil okuryazarlık düzeyleri en düşük iken 5 saat ve üstü kullananların mobil okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, günlük mobil cihaz kullanım süresi arttıkça öğrencilerin mobil okuryazarlık düzeylerinin de yükseldiğini göstermektedir. Turgut ve Akdemir'in (2019) çalışmasında öğretmen adaylarının internet kullanım süreleri arttıkça mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının da arttığı belirlenmiştir. Gökbulut ve Kılıç (2022) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin günlük internet kullanım süreleri arttıkça teknoloji kullanım düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Açıkgül (2019) öğrencilerin interneti sık kullanmalarının teknoloji ve mobil öğrenmeye yönelik hazır bulunuşluk düzeylerini geliştirdiğini bulgulanmıştır.

Alan yazınında mobil okuryazarlık ile ilgili çalışma sayısının yetersiz olduğu görülmektedir. Mobil okuryazarlık becerisi ile ilgili kuramsal ve uygulamaya dayalı nitelikli çalışma sayısının artırılması önemlidir. Benzer şekilde mobil okuryazarlık becerisi ile ilgili ölçek geliştirme çalışmalarının da artırılması gerekir. Bunun yanı sıra genelde öğretmenlerin, öğretmen adaylarının özelde ise Türkçe öğretmeni adaylarının mobil okuryazarlık becerileri ile ilgili uygulamaya dayalı çalışmaların yapılması alana katkı sağlayabilir.

Yazar Katkıları: Bu araştırma, yazarların ortak katkıları ile yürütülmüştür.

Çıkar Beyanı: Bu çalışmada çıkar çatışması teşkil edecek bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Açıkgül, K. (2019). Matematik öğretmen adaylarının mobil öğrenme hazırbulunuşluk düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 9(2), 566-587.
- Afful, D., & Boateng, J. K. (2023). Mobile learning behaviour of university students in Ghana. *Cogent Social Sciences*, 9(1), 1-23. <https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2204712>
- Al-Emran, M., Elsherif, H. M., & Shaalan, K. (2016). Investigating attitudes towards the use of mobile learning in higher education. *Computers in Human Behavior*, 56, 93-102.
- Alvermann, D. E., & Hagood, M.C. (2000). Critical media literacy: Research, theory, and practice in "New Times". *The Journal of Educational Research*, 93, 193-205.
- Aydemir, H., & Şen, M. (2021). Eğitimde mobil okuryazarlık. E. Koçoğlu (Ed.), *Eğitimde okuryazarlık becerileri-I* (305-324 ss.) İçinde. Pegem Akademi Yayınları.
- Balcı, A. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi.

- Banaz, E. (2024). 2024 Türkiye yüzyılı maarif modeli ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın dijital okuryazarlık açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 279-290. <https://doi.org/10.48066/kusob.1483671>
- Barden, O. (2019). Building the mobile hub: Mobile literacies and the construction of a complex academic text. *Literacy*, 53(1), 22-29. <https://doi.org/10.1111/lit.12137>
- Barton, D., & Hamilton, M. (1998). *Local literacies: Reading and writing in one community*. Routledge.
- Bayrakcı, S. (2019). *Dijital yetkinlikler bütünü olarak dijital okuryazarlık: ölçek geliştirme çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi.
- Brandt, D., & Clinton, K. (2002). Limits of the local: Expanding perspectives on literacy as a social practice. *Journal of Literacy Research*, 34, 337-356.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Castles, A., Rastle, K., & Nation, K. (2018). Ending the reading wars: Reading acquisition from novice to expert. *Psychological Science in the Public Interest*, 19(1), 5-51. <https://doi.org/10.1177/1529100618772271>
- Cope, B., & Kalantzis, M. (2000). *Multiliteracies: Literacy learning and the design of social futures*. Routledge.
- Creswell, J. W. (2020). *Eğitim araştırmaları nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (Çev.: H. Ekşi). Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi.
- Çetin, O., Çalışkan, E., & Menzi, N. (2012). Öğretmen adaylarının teknoloji yeterlilikleri ile teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 11(2), 273-291.
- Çıtak, Ş., & Akman, E. (2023). Investigation of the relationship between university students' mobile learning attitudes and self-directed learning skills. *SDU International Journal of Educational Studies*, 10(2), 47-55.
- Demir, S. (2023). The investigation of Turkish teacher candidates' attitudes to digital reading and time of printed and digital reading. *Education Quarterly Reviews*, 6(1), 537-554. <https://doi.org/10.31014/aior.1993.06.01.727>
- DeVellis, R. F. (2014). *Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar* (Çev. Ed. T. Totan). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ellis, S., & V. Smith. (2017). Assessment, Teacher Education and the Emergence of Professional Expertise. *Literacy*, 51(2), 84-93. <https://doi.org/10.1111/lit.12115>
- Erdem, C., & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 123-138.
- Ergüney, M. (2017). Uzaktan eğitimde mobil öğrenme teknolojilerinin rolü. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(13), 1009-1021.
- Erişti, B., & Erdem, C. (2017). Development of a media literacy skills scale. *Contemporary Educational Technology*, 8(3), 249-267.
- Gökbulut, B., & Kılıç, F. (2022). Lise öğrencilerinin teknoloji kullanım mutluluk ve mobil öğrenme hazır bulunuşluk düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(83), 1225-1243.

- Güneş, F. (2019). Okuryazarlık yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research*, 4(3), 224-246.
- Güzel, A., & Elkıran, Y. M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının internet tabanlı okuma motivasyonu ve etkileşim ile mobil öğrenme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 324-341. <https://doi.org/10.29000/rumelide.996583>
- Hair, J. F., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Black, W. C. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Pearson Prentice.
- Heflin, H., Shewmaker, J., & Nguyen, J. (2017). Impact of mobile technology on student attitudes, engagement, and learning. *Computers ve Education*, 107, 91-99.
- Ion, M. A. (2015). Mobile technologies for lifelong learning. *Informatica Economică*, 19(2), 112-119.
- Jason, G. C. (2007). The growth of m-learning and the growth of mobile computing: Parallel developments. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8(2), 1-13.
- Karalı, Y., Aydemir, H., Şen, M., & Kaya, F. (2023). Yetişkinlere yönelik mobil okuryazarlık ölçeği geliştirme; geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 203-219. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1097781>
- Karasar, N. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayıncılık.
- Kellner, D., & Share, J. (2005). Toward critical media literacy: Core concepts, debates, organizations and policy. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 26(3), 369-386.
- Kıyıcı, M. (2008). *Öğretmen adaylarının sayısal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Kinzer, C. K. (2010). Considering literacy and policy in the context of digital environments. *Language Arts*, 88(1), 51-61.
- Kress, G. (2003). *Literacy in the new media age*. Routledge.
- Kurnaz, H. (2010). *Mobil öğrenme özelliğinin öğrenciler tarafından kullanılabilirliği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Lankshear, C. J., & Knobel, M. (2008) Introduction: Digital literacies: Concepts, policies and practices. *Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices*. (Ed: C. Lankshear & M. Knobel). Peter Lang Publishing.
- Librarian, M. J. (2011). Mobile literacy: Skills for today's information environment. <https://prezi.com/8yayncpah-aq/mobile-literacy-skills-for-todays-informationenvironment> (Erişim Tarihi: 02.03.2024)
- Luke, A. (2003). Literacy and the other: A sociological approach to literacy research and policy in multilingual societies. *Reading Research Quarterly*, 38,132-141.
- Oddsóttir, R., Sigþórsson, R., Sigurðardóttir, S. M., & Ólafsson, K. (2022). Developing literacy education in Iceland: Literacy curriculum and practice in schools using beginning literacy and schools using other methods. *Education 3-13*, 52(4), 602-615. <https://doi.org/10.1080/03004279.2022.2112735>

- Parry, D. (2011). Mobile perspectives on teaching: Mobile literacy, *Educause Review*, 46(2), 14-16.
- Perry, K. H. (2012). What is literacy? A critical overview of sociocultural perspectives. *Journal of Language and Literacy Education*, 8(1), 50-71
- Pressley, M., & R. L. Allington. (2015). *Skilled reading. In reading instruction that works: The case for balanced teaching*, edited by M. Pressley, and R.L. Allington, 63-82. The Guilford Press.
- Prior, D. D., Mazanov, J., Meacheam, D., Heaslip, G., & Hanson, J. (2016). Attitude, digital literacy and self efficacy: Flow-on effects for online learning behavior. *The Internet and Higher Education*, 29, 91-97. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2016.01.001>
- Pruet, P., Ang, C. S., & Farzin, D. (2016). Understanding tablet computer usage among primary school students in underdeveloped areas: Students' technology experience, learning styles and attitudes. *Computers in Human Behavior*, 55, 1131-1144. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.09.063>
- Sarikaya, B. (2024). Türkçe öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 212-229. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1415874>
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Yayıncılık.
- Tekin, H. (2002). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Yargı Yayıncılık.
- Tompkins, G. E. (2013). *Literacy for the 21st Century: A Balanced Approach*. Pearson.
- Turgut, K., & Akdemir, E. (2019). Öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye ilişkin tutumları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 500-526. <https://doi.org/10.26466/opus.595870>
- Türk Dil Kurumu. (2021). Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr> (Eylül 2024 tarihinde erişilmiştir).
- Türkben, T., & Satılmış, S. (2022). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlık, dijital okuryazarlık ve eleştirel okuryazarlık becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(2), 345-364. <https://doi.org/10.54979/turkegitimdergisi.1159184>
- Üstündağ, M. T., Güneş, E., & Bahçivan, E. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve fen bilgisi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık durumları. *Journal of Education and Future*, (12), 19-29.
- Vatansever, İ. (2017). *Açık ve uzaktan öğrenenlerin mobil öğrenme okuryazarlık becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Yokuş, G. (2016). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin mobil öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi ve eğitim bilimleriye yönelik mobil uygulama geliştirme çalışması: mobil akademi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi.